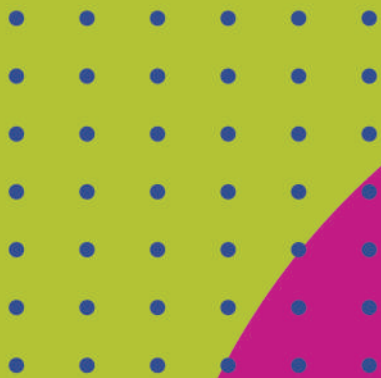

Методичні рекомендації

щодо організації та проведення
«Тижня доброчесності»
у закладах загальної середньої освіти

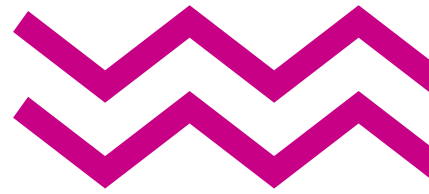

2024

ДОБРОЧЕСНІСТЬ —
ЦЕ ЧИНИТИ
ПРАВИЛЬНО,
НАВІТЬ КОЛИ
ТЕБЕ НІХТО
НЕ БАЧИТЬ

Шановні освітяни!

Ми всі прагнемо жити в успішному суспільстві, де кожен має рівні можливості для розвитку та реалізації, де панують взаємоповага, справедливість, честь і гідність. Основою такого суспільства є доброчесність – цінність, яка виховує в людині чесноти, зокрема відповідальність та повагу до інших.

Доброчесність – це не лише поняття з підручників, це частина нашого щоденного життя, це вибір, який ми робимо кожного дня, як ставимося до інших і до самих себе. Це не про героїчні вчинки, а про спосіб життя, який ми можемо почати формувати вже сьогодні.

Саме в школі, змалечку, ми закладаємо основи доброчесності у свідомість дітей, допомагаючи їм розуміти важливість чесних і справедливих рішень. Тиждень доброчесності в школі – це можливість для нас разом виховувати майбутнє покоління, яке будуватиме суспільство на засадах рівності та справедливості.

Запрошуємо вас долучитися до цієї важливої ініціативи та зробити свій внесок у виховання доброчесного покоління.

З повагою,
**команда Офісу
доброчесності НАЗК**

ДОБРОЧЕСНІСТЬ
— ЦЕ ШЛЯХ
ДО
ЛІДЕРСТВА

Зміст

- Що таке Тиждень доброчесності у школі? 6
- Чому важливо говорити з учнівством про доброчесність? . 6
- Як проводити Тиждень доброчесності з учнями та ученицями? 7
- Що допоможе вчителям та вчителькам напередодні та під час підготовки до Тижня доброчесності? 8
- Заняття для наймолодших школярів та школярок «Пізнаємо доброчесність» (рекомендовано для 1-4 класів) ... 10
- Заняття «Символи доброчесності» (рекомендовано для 5-6 класів) 13
- Заняття «Доброчесність та академічна доброчесність: проблема співвідношення» (рекомендовано для 7-8 класів)... 16
- Заняття «Викривання проявів недоброчесності, або Як Артур паспорт робив...» (рекомендовано для 9-10 класів) 20
- Заняття «Що таке корупція: визначення, види, прояви» (рекомендовано для 10-11 класів) 21
- Форма зворотного зв'язку 24

Чому важливо говорити з учнівством про доброчесність?

Сьогодні суспільство стикається з безліччю різних викликів, в таких же умовах перебуває і сучасна освіта. Організація ефективного освітнього процесу потребує нових підходів та стратегій, а одним із завдань сучасної освіти є розвиток дітей не лише як учасників освітнього процесу, а й громадян та майбутніх кваліфікованих фахівців, які вже з дитинства знатимуть, що таке доброчесність, чому важливо жити та діяти саме згідно з її принципами та чеснотами.

Кожен період в житті дитини має свої певні особливості. У шкільному віці наші діти проводять більшу частину свого часу саме в школі, а це і уроки, і перерви, гуртки або група продовженого дня – постійне спілкування з однолітками. І єдині дорослі, з якими вони в цей час взаємодіють, – це вчителі та вчительки. Така взаємодія відбувається за різних ситуацій, і педагоги є не просто передавачами нової інформації, знань, а й прикладом для наслідувань, ключовими фігурами, які впливають на формування моральних цінностей та чеснот, що стануть важливою складовою майбутнього як кожної окремої особистості, так і суспільства, країни в цілому.

З практики інтеграції тематики антикорупції та доброчесності в освітній процес маємо результати – введення дітей у дискурс доброчесності змалечку, зі шкільного віку, в подальшому позитивно впливає на прийняття важливих рішень школярами вже в дорослому житті.

Що таке Тиждень доброчесності у школі?

Тиждень доброчесності – це п'ять робочих днів, протягом яких навчальні та позанавчальні активності дітей будуть присвячені темі доброчесності. Ви можете обрати всі із запропонованих або зосередитись на тих, які здаються вам найкращими саме для ваших учнів та учениць.

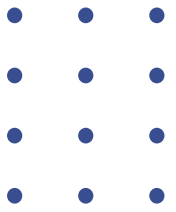
Мета такого тематичного тижня – знайомство учнівства з поняттям «доброчесність», актуалізація та поглиблення знань про корупцію, її негативні наслідки.

Тиждень доброчесності варто організовувати щорічно за 1-2 тижні до 9 грудня – Міжнародного дня боротьби з корупцією.

Проте ви можете не обмежуватись цими датами, адже говорити з дітьми про доброчесність завжди важливо та актуально.

Як проводити Тиждень доброчесності з учнями та ученицями?

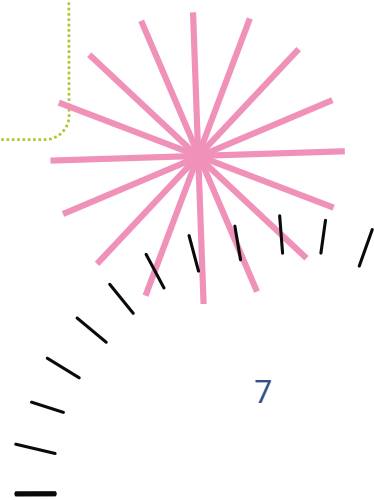

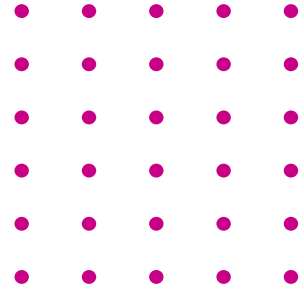
Посібник до Тижня доброчесності—2024 традиційно має свої «родзинки» та особливості. Цьогоріч його створили з вчителями і вчительками, які вже впроваджують тему доброчесності та антикорупції в освітній процес на щоденній основі. І вони готові поділитись своїми напрацюваннями, аби надихнути освітян України до навчання про доброчесність. Також до розробки долучено студентів та студенток юридичних клінік України, які об'єднали творчі зусилля для створення оригінальних правопросвітніх матеріалів з питань доброчесності та антикорупції і навіть апробували їх в українських школах.

Щиро дякуємо комунальному закладу «Вінницький ліцей №20», Віталію Гладуну старшому викладачеві Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, студентству юридичних клінік України Католицького Університету та НУ «Чернігівська політехніка».

Ми пропонуємо активності, які можна комбінувати та використовувати, орієнтуючись на потреби та уподобання ваших учнів та учениць. Це різноманітні вправи, завдання, ситуації та ігри, додавання яких до освітнього процесу допоможе познайомити учнівство з темою антикорупції та доброчесності:

- Заняття для наймолодших школярів та школярок **«Пізнаємо доброчесність»** (рекомендовано для 1-4 класів).
- Заняття **«Символи доброчесності»** (рекомендовано для 5-6 класів).
- Заняття **«Доброчесність та академічна доброчесність: проблема співвідношення»** (рекомендовано для 7-8 класів).
- Заняття **«Викривання проявів недоброчесності, або Як Артур паспорт робив...»** (рекомендовано для 9-10 класів).
- Заняття **«Що таке корупція: визначення, види, прояви»** (рекомендовано для 10-11 класів).
- Ігри та інтерактивні пригоди як інструменти для формування доброчесної поведінки.

Що допоможе вчителям та вчителькам напередодні та під час підготовки до Тижня доброчесності?

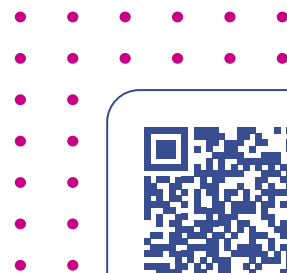
Тема антикорупції залишається однією з найбільш болючих та обговорюваних у суспільстві. Проте для освітянської спільноти вона тривалий час залишається недостатньо розкритою. Саме тому, перш ніж говорити про це з учнями та ученицями – радимо ознайомитись з основами.

Ми пропонуємо це зробити, пройшовши онлайн-курси, розроблені для педагогів та громадян, що цікавляться цією темою:

1 Курс «Прозора школа: як побудувати прозоре середовище»

Про що педагоги дізнаються, пройшовши курс:

- Що таке доброчесність та чому важливо про це говорити зі школярами?
- Що таке корупція та які її прояви в освітньому середовищі?
- Які права та обов'язки педагога?
- Що таке академічна свобода?
- Поняття академічної свободи.
- Педагогіка партнерства як основа доброчесного середовища.

Важливо!
для проходження курсу
необхідно зареєструватись
на навчальній платформі.

Курс передбачає різноманітні формати роботи: відеолекції, текстові матеріали, практичні завдання.

Робота з курсом – асинхронна, тому пройти його можна у будь-який зручний час та у власному темпі.

Де пройти: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.gov.ua) за посиланням.

2

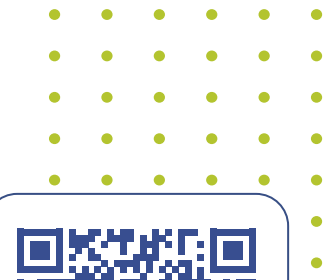
Мультсеріал «Путівник доброчесного учителя»

Це серія відеороликів для педагогів. Кожен епізод – аналіз конкретної ситуації зі шкільного життя, що пов'язана з темою доброчесності. Суперечливі моменти, уточнення, нюанси й запитання – з усім розберемося, усе пояснимо!

Переглянувши мультсеріал, глядачі віднайдуть відповіді на запитання, які хвилюють багатьох педагогів:

- Чи є подарунок від учнівства проявом корупції?
- Чи може вчитель(ка) займатися репетиторством?
- Чи можна проводити додаткові гуртки в школі, де працюєш?
- Чи може вчитель(ка) збирати в батьків гроші на додаткові підручники?

Де пройти: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.gov.ua) за посиланням.

Важливо!

для проходження курсу
необхідно зареєструватись
на навчальній платформі.

3

Онлайн-курс «Навчати(ся): що розповісти про доброчесність на уроці»

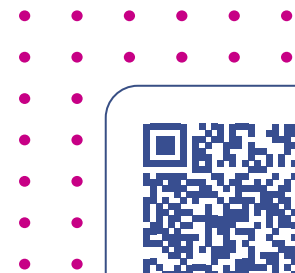
Онлайн-курс присвячений навчанню доброчесності в школі.

Курс містить сім тем, кожна з яких поступово занурить вас у контекст антикорупції та доброчесності і на завершення – продемонструє конкретні інструменти для роботи з учнями та ученицями як на уроках, так і поза ними.

Які теми охоплює курс:

- поняття корупції
- наслідки корупції
- міжнародний та український досвід запобігання та боротьби з корупцією
- що таке доброчесність та яка роль освіти в її просуванні
- як говорити з учнівством про доброчесність.

Де пройти: онлайн-платформа [study.nazk](https://study.nazk.gov.ua) за посиланням.

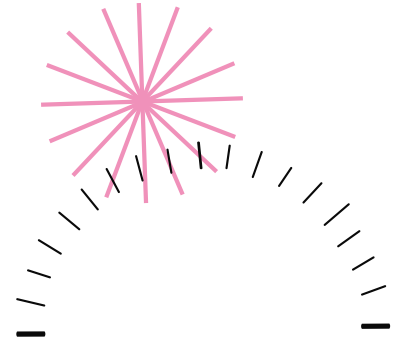

Заняття для наймолодших школярів та школярок

«Пізнаємо доброчесність»

Аудиторія

учнівство 1-4 класів

КРОК 1. Ранкова зустріч:

1. Запропонуйте учням та ученицям розгадати ребус

2. Об'єднайте дітей в групи по 5-6 осіб. Роздайте аркуші паперу (додаток 1), на яких вони зможуть висловити свої думки-асоціації до відгаданого в ребусі поняття «Доброчесність». З відповідей учнівства створіть «хмаринку слів».

3. Виконайте зі школярами вправу «Малюнок-сприйняття»:

- підготуйте фломастери темних кольорів; аркуші паперу для кожного учня/-иці з середньою щільністю; листівки зі словами, які діти мають намалювати;
- об'єднайте учнівство в групи по 5-6 осіб;
- кожна група стає одне за одною (попереду спина однокласника/-ці), в руках кожного/кожної цупкий папір та фломастер;
- останній в колоні від групи виходить до дошки, обирає аркуш з написаним словом, запам'ятовує його, не озвучує. Повертається до своєї групи і починає малювати те, що було написано. Мольбертом для кожного слугує спина товариша. Інші відтворюють малюнок за відчуттям.

Обговоріть з дітьми висновок: **деяку інформацію може сплунжати та особа, яка її транслює.**

КРОК 2.

Пограйте з учнями та ученицями в літературну гру «Віднови прислів'я». Для цього перейдіть за наступним **покликанням**, де необхідно вставити в речення слово, що буде відповідати контексту прислів'я.

По завершенню гри запропонуйте пояснити прислів'я, яке дитина/група запам'ятала.

КРОК 3.

1. Запропонуйте учням та ученицям переглянути й обговорити мультфільм «Корисні підказки» за цим [лінком](#).

Разом з дітьми створіть підбірку порад «Чому брехати погано?».

2. Роздайте дітям аркуші паперу та попросіть продовжити речення «Моя найбільша брехня...».

Після того, як діти напишуть власні висловлювання про недоброчесний вчинок, запитайте, чи є бажачі зачитати усьому класу свій вислів, та поставте запитання: «Чи повторив би я такий вчинок ще раз...? А якщо ні, то яким чином можна було б цього уникнути?»

КРОК 4.

Зіграйте у гра «Меморі». Матеріали для гри ви знайдете у [додатку 2](#).

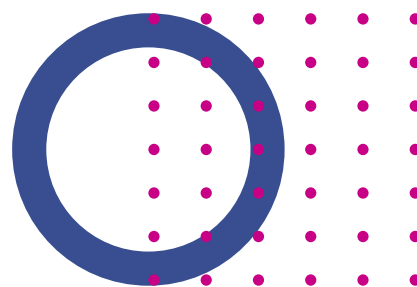

Примітка: кількість, розмір та зображення можна змінювати відповідно до ваших вподобань. Кількість однакових картинок може бути змінена залежно від можливостей класу.

Правила гри: діти в групах розкладають картки сорочкою донизу. Перевертають 2 картки. Якщо зображення збіглося – забирають картки. Якщо ні – ставлять назад у тій самій послідовності сорочкою донизу. Граємо до тих пір, поки не залишиться жодної картки.

Після завершення гри проведіть обговорення:

- Що зображено на картках?
- Які назви мають ці казки?
- Чому саме вони зібрані в цій грі?

КРОК 5.

Запропонуйте учням та ученицям інсценізувати ситуації недотримання доброчесної поведінки героями казки. Працюйте у напрямі покращення поведінки певного героя.

Матеріали для проведення пальчикового театру завантажте з [додатка 3](#).

КРОК 6.

Пограйте в гру «Правда чи фейк?», в якій наведено факти та фейки про компанію, що виготовляє найпопулярніший конструктор.

Факт чи фейк про Лего (learningapps.org)

Після гри поставте дітям таке запитання:

- Який із фактів демонструє недоброчесне поведження?

КРОК 7.

Попросіть дітей побудувати декілька поверхів хмарочоса (з кубиків чи лего), який вони разом мають зібрати в один. Обговоріть, чому не вдається побудувати ідеальний хмарочос.

Примітка. Зазвичай кожна група побудує відповідно до своїх смаків та вподобань. Тому при з'єднанні поверхів деталі будівлі не поєднуються ідеально. Тут акцентуйте увагу на тому, що кожна група людей може мати власне бачення на одну й ту ж ситуацію.

КРОК 8. Рефлексія.

Роздайте учням та ученицям аркуші-смужки з початками речень, які треба продовжити:

1. Одна з ідей, яку я у тебе запозичив/ла, – це ...
2. Деякі прикметники, котрі можуть тебе описати, – це...
3. Я вражений/а тим, як ти...

Заняття

«Символи доброчесності»

Аудиторія

учнівство 5-6 класів

КРОК 1.

Об'єднайте учасників/учасниць у 4-5 груп. Поясніть учасникам/учасницям термін «доброчесність», який має свої цінності та чесноти.

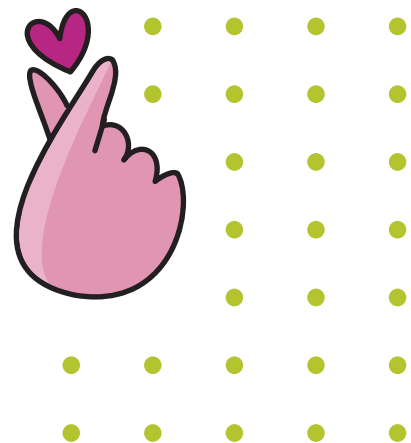
КРОК 2.

Роздайте кожній групі малюнок (додаток 1, посилання на додатки в кінці розділу). Поясніть, що на малюнку 18 зображень, кожне зображення символізує один із принципів та чеснот доброчесності. Група має встановити відповідність картинок і термінів та на окремому папірці пояснити свій вибір. Учасники/учасниці груп мають домовитися, які картинки відповідають певним значенням. Після цього кожна з груп презентує свої напрацювання.

КРОК 3.

Обговоріть з учнівством відповіді на запитання:

- Чи сподобалась вам вправа?
- Що було найскладніше?
- Чи легко вдавалося вам домовитися?
- Яка картинка викликала найбільше суперечок? Чому?
- Яка чеснота для вас є поки незрозумілою?
- Як можна використовувати набуті знання в майбутніх ситуаціях на переговорах?
- Які три найважливіші дії цієї вправи?

Методичні рекомендації:

Доброчесність – це робити правильно, навіть коли ніхто не бачить.

Складники цінності «доброчесність»:

- академічна доброчесність;
- повага до правил та їх дотримання;
- відповідальність;
- справедливість;
- чесність;
- гідність;
- взаємна повага та вміння дискутувати;
- вміння працювати разом та довіряти одне одному;
- небайдужість;
- антикорупція.

Ця гра моделює ситуацію конфлікту. Проблема або конфлікт виникає через «зіткнення» різних форм поглядів на малюнок. Важливо зрозуміти, що в грі немає правильної відповіді щодо картинок та термінів. Учні/учениці вчать домовлятися та критично мислити, це найголовніше. Взагалі на кожен термін по 2 малюнки, але про це можна не говорити учням/ученицям, буде більш цікавий варіант розв'язання ситуації.

Є ще один цікавий варіант проведення цієї вправи – це не давати взагалі учнівству чесноти, нехай вони самі подумают, як би назвали ці картинки.

Додаток 1

- академічна доброчесність;
- повага до правил та їх дотримання;
- відповідальність;
- справедливість;
- чесність;
- гідність;
- взаємна повага та вміння дискутувати;
- вміння працювати разом та довіряти одне одному;
- антикорупція.

Додаток 1. Малюнок.

Заняття

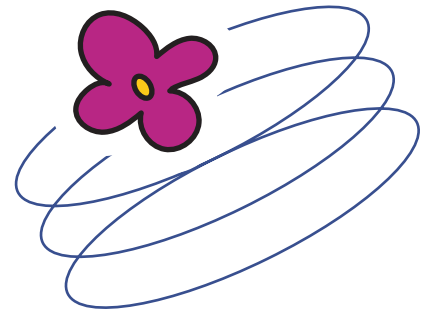
«Доброчесність та академічна доброчесність: проблема співвідношення»

Аудиторія **учнівство 7-8 класів**

Тривалість **45 хвилин**

Формат **заняття (онлайн чи офлайн)**

Обладнання **проектор, фліпчарт, маркери**

КРОК 1.

Запитайте у дітей, як вони розуміють це поняття, що для них означає бути доброчесним (слайд 2, посилання на слайди в кінці розділу). Це можна зробити за допомогою стікерів або додатків, де можна створити «хмаринку слів». Познайомте учнів та учениць з поняттям «доброчесність» (слайд 3).

Запропонуйте учнівству таке визначення: **«Доброчесність – це чинити правильно навіть коли ніхто не бачить».**

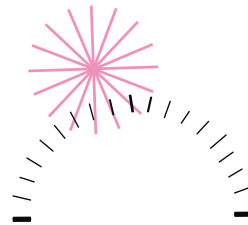
Наведіть приклади доброчесної та недоброчесної поведінки із життя та проаналізуйте їх (слайд 4):

- старшокласник у шкільній вбиральні написав на стіні нецензурні слова;
- знайомий вирішив купити водійське посвідчення, щоб не витратити час на навчання в автошколі;
- в однокласниці випав гаманець, ви забрали його собі, а не повернули власниці;
- тобі було лень виконувати завдання на уроці, тому ти вирішуєш списати.

КРОК 2.

Запитайте в учнівства:

- Чому списувати не потрібно?
- Що таке академічна доброчесність? Чи чули ви про таке поняття, як «академічна доброчесність»? (слайд 5)
- Академічна доброчесність – це... (слайд 6).

КРОК 3.

Ознайомте школярів із видами академічної доброчесності, пояснивши наведену інформацію. Щоразу акцентуйте увагу на відповідальності за порушення академічної доброчесності. Запропонуйте учням на кожен із видів навести приклади:

Порушенням академічної доброчесності вважається (слайди 7–9):

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

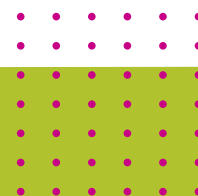
обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

КРОК 4.

Інтерактивна гра у групах «Зобразіть сценку» (слайд 10).

Примітка.

- Об'єднайте учнів та учениць у 3–5 груп;
- в кожній групі оберіть того, хто буде показувати сценку;
- поясніть правила: представник кожної групи витягує із мішечка/скриньки картку, на якій зазначено вид академічної доброчесності. Показує картку виключно своїй команді. Упродовж 3 хв група радиться, як показати слово зазначене на картці.
- Кожна група впродовж 3 хв показує сценку, інші групи відгадують.

Після того, як школярі розібрались із видами академічної доброчесності, переходимо до наступного етапу.

КРОК 5.

Співвідношення доброчесності та академічної доброчесності

Поясніть учням та ученицям, що академічна доброчесність — це складова поняття «доброчесність».

Списувати, використовувати ГДЗ, завантажені з інтернету реферати та презентації за свої — це недоброчесні вчинки.

КРОК 6.

Інтерактивна гра «Чи ця поведінка академічно недоброчесна?» (слайди 16–24)

1. Покажіть епізоди із 4-х фільмів/мультфільмів по черзі.
2. Після демонстрації кожного епізоду аналізуйте з учнями/-ицями, чи є поведінка, продемонстрована у відео, академічно недоброчесною.

КРОК 7.

Гра «Допоможи песику» (слайди 26-31).

Поясніть правила: у випадку, якщо діти відповідають правильно, — песик рухається додому. Якщо ж відповідь неправильна, то наш(а) вчитель/вчителька має повторити інформацію ще раз, щоб діти змогли відповісти.

Запитання до гри:

1. Яке поняття ширше: академічна доброчесність чи доброчесність?

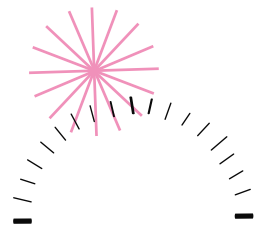
Відповідь: *доброчесність*.

2. Чи є закон України, який регулює питання академічної доброчесності?

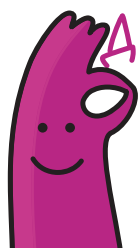
Відповідь: *Так, існує ЗУ «Про освіту».*

3. Які покарання можуть бути застосовані до школярів у разі порушень правил академічної доброчесності?

Відповідь: *повторне проходження оцінювання або освітнього компонента освітньої програми, відрахування із закладу освіти (крім середньої освіти), позбавлення академічної стипендії, позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.*

ТУТ ПРОЦВІТАЄ
ДОБРОЧЕСНІСТЬ

4. Чи вважатиметься академічною недоброчесністю використання трьох абзаців тексту з чужої роботи з інтернету?

Відповідь: *Так.*

5. Ваш однокласник попросив вас написати йому твір з української літератури і ви добровільно погодились. Чи є така поведінка недоброчесною та хто із вас недоброчесний у цій ситуації?

Відповідь: *Поведінка обох учнів є недоброчесною.*

6. Наведіть приклади академічної недоброчесності.

Відповідь: *Наприклад, списування в однокласника чи однокласниці під час контрольної роботи.*

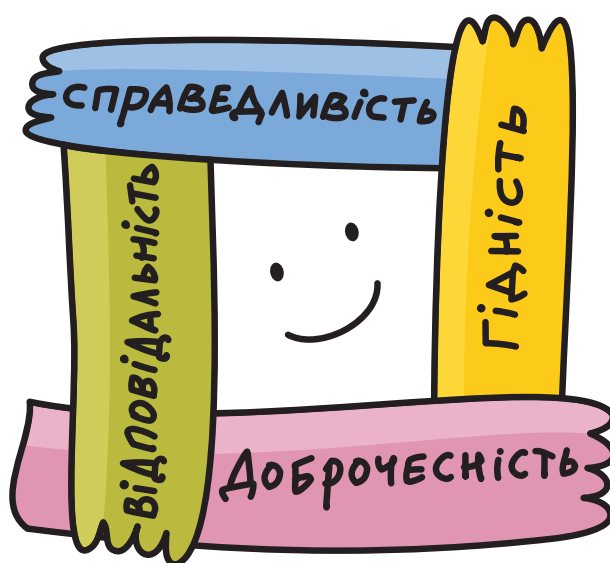
КРОК 8. Рефлексія.

Поставте запитання до класу:

Чому недотримання академічних доброчесності – це погано?

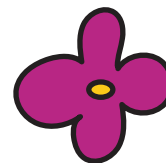
Примітка. *варіанти відповідей учнівства можуть бути різними. Проте має бути акцент на тому, що, використовуючи недоброчесно знання інших людей, не додається своїх власних знань.*

Додатки до уроку [ТУТ](#)

Заняття

«Викривання проявів недоброчесності, або Як Артур паспорт робив...»

Аудиторія

учні 9-10 класів

Тривалість

45 хвилин

Формат

заняття (онлайн чи офлайн), де відбувається постійна взаємодія аудиторії з новітніми технологіями: перегляд відео, участь в онлайн-вправі, підсумовування засвоєного матеріалу за допомогою платформи Kahoot

Обладнання

проектор, фліпчарт, маркери

КРОК 1.

Ознайомте учнів та учениць із темою уроку (слайд 2).

Запропонуйте учнівству дати відповідь на запитання «Чи стикалися ви коли-небудь з корупцією (отриманням чи наданням хабарів, здійсненням взаємовигідного обміну незаконними послугами тощо)?» (слайд 3).

Зафіксуйте відповіді на дошці/ фліпчарту. Це вам дасть змогу спільно з учнями\-ицями проаналізувати, які випадки є більш поширеними.

КРОК 2.

1. Перегляньте разом відеоісторію про 14-річного хлопця Артура, який пішов до органу Державної міграційної служби України з метою отримання паспорта громадянина України, але стикнувся з низкою проблемних завдань, пов'язаних із викриванням прояву недоброчесності (слайд 4 або за цим [лінком](#)).

2. Об'єднайте учнівство у дві команди (слайд 5) та запропонуйте виконати вправу, яка допоможе Артуру краще запам'ятати усю необхідну інформацію. [Лінк](#) на гру.

КРОК 3.

1. Підбиття підсумків: презентуйте на екрані QR-код, перейшовши за яким учні та учениці отримають пам'ятку у виді інфографіки-коміксу з відповідними порадами. Прокоментуйте разом з дітьми дану інфографіку (слайд 6).

2. Проведіть опитування щодо засвоєння пройденого матеріалу, використавши додаток Kahoot (слайд 7).

Додатки до уроку ось [тут](#)

Заняття

“Що таке корупція: визначення, види, прояви”

Аудиторія **учнівство 10-11 класів / 20-30 осіб**

Тривалість **45-50 хвилин**

Формат **заняття (онлайн чи офлайн)**

Обладнання **проектор, фліпчарт, маркери**

КРОК 1.

- На початку уроку продемонструйте учнівству відеоролик. Попередьте дітей, щоб вони уважно слідували за зміною кадрів.
- Запитайте учнів та учениць, які у них є варіанти щодо теми уроку після перегляду цього відеоролика.
- Разом з дітьми сформулюйте тему уроку.

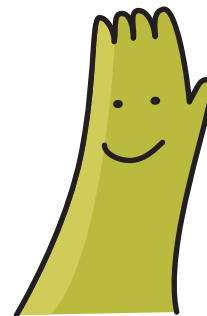

*Показ відео (1 хв) – можна відсканувати QR-код або перейти за **покликанням**.

КРОК 2.

Поставте учнівству запитання:

- Хто вважає, що знає, що таке корупція?
- Що для вас означає поняття «корупція»?

Слово вчителя:

Отже, сьогодні поговоримо про корупцію. Завдяки уроку ви розумітимете, чим є корупція, зможете легко відрізнати види корупції і навіть виявляти корупцію.

КРОК 3.

Розгляньте з учнями та ученицями теоретичний блок.

Слово вчителя:

Корупція, на жаль, – це поширене явище. І для того аби боротися з ним, необхідна ціла система державних органів. В Україні це: Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), Вищий антикорупційний суд (ВАКС), Агентство з розшуку та менеджменту активів (АРМА).

Ці органи відповідають за виявлення корупційних правопорушень, викриття корупціонерів та їх притягнення до відповідальності. Вони також визначають національну політику у сфері запобігання корупції, а тому сьогодні пропонуємо вам детальніше познайомитися із тим, як тлумачить корупцію НАЗК.

Отже, що таке корупція?

Корупція – це зловживання довіреною владою для отримання приватної вигоди.

Зловживання довіреною владою означає використання повноважень у приватних цілях (наведіть приклади).

Довірена влада – це влада (можливість впливу та прийняття рішень), отримана внаслідок призначення на посаду або обрання народом.

Приватна вигода може бути як майновою (н-д гроші, майно, прикраси), так і немайновою (н-д обіцянка прийняти рішення щодо вступу тощо).

Корупція – це не лише про депутатів, як звикли думати «в народі». Вона може охопити будь-яку сферу суспільного життя – у владі, в бізнесі, в медіа у неурядових організаціях тощо.

Які бувають види корупції?

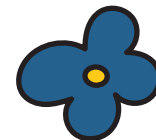
Корупція поділяється на два основні види:

1. Велика корупція – саме та, про яку ви могли чути на телебаченні чи читати в новинах. Вона стосується зловживання владою високопосадовцями, розкрадання державного бюджету та ін.

2. Побутова корупція – нерідко її називають звичаєвою практикою, але зовсім не корупцією. Основним її поясненням є щоденна корупція між публічними службовцями та громадянами.

Хоч залучені особи у цих двох видах корупції можуть бути різними, тим не менше їх поєднує одна **спільна риса** – **особи надають/отримують неправомірну вигоду, що згодом підриває усі моральні норми суспільства та загальний добробут.**

Як може проявлятися корупція?

Прояви корупції можуть бути надзвичайно різними. Їх перелік однозначно є невичерпний, але ми можемо навести приклади таких основних проявів:

*повні пояснення термінів озвучуйте **лише** на запит учнівства

Кумівство – форма прояву корупції (так званий фаворитизм), що включає сімейні стосунки, коли хтось використовує свої повноваження для забезпечення родичів роботою чи іншими послугами.

Хабарництво – форма прояву корупції, за якої особа бере або просить неправомірну вигоду (гроші, послуги чи інші цінності) за виконання роботи, яку б і так мала зробити, або за здійснення своєї функції певним чином.

Торгівля впливом – форма прояву корупції, за якої відбувається обмін вигоди на вплив на іншу особу (н-д слідчий, отримуючи неправомірну вигоду, обіцяє вплинути на суддю у справі того, хто надає цю вигоду). Злочин подібний до хабарництва, але має важливу відмінність: торгівля впливом стосується «посередника» або особи, яка виступає посередником між тим, хто приймає рішення, і тим, хто прагне отримати неправомірну вигоду.

Відкати – це форма прояву корупції, яка працює в зворотному напрямі від хабарництва. Тобто, відкат означає, що спочатку надається неправомірною послуга, а згодом вона оплачується. В хабарі навпаки – спочатку вигода, а потім послуга.

Відмивання грошей – це форма прояву корупції, яка супроводжується будь-якою дією чи спробою маскуванню, приховуванню джерела грошей або незаконних активів.

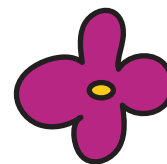
Конфлікт інтересів – це суперечність між приватним інтересом особи та її повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, вчинення чи невчинення дій під час виконання повноважень. Сам собою конфлікт інтересів не є корупцією, проте корупцією може вважатися дія в стані реального конфлікту інтересів. Приклади: депутат брав участь у голосуванні за надання у власність земельної ділянки своєму знайомому, з яким добре дружить, суддя був упереджений у прийнятті судового рішення щодо своїх колег.

КРОК 4. Практична частина.

1. Об'єднайте школярів орієнтовно у 6 груп.
2. Кожній групі роздайте по 1 картинці (усі картки можна знайти ось [ТУТ](#)).
3. Поясніть учнівству, як виконувати завдання:
 - Протягом 3 хвилин обговорити в межах групи, чи погоджуються вони з тим, що наведена ситуація характеризує корупцію, визначити її вид та форму;
 - Протягом 2 хвилин кожна команда повинна представити своє обговорення для класу, а також прикріпити свою картинку на відповідну частину магнітної дошки, яка позначатиме вид корупції, а також зазначити, у якій формі вона була вчинена.

Після представлення усіх команд вчитель/вчителька підсумовує виконане завдання.

КРОК 5. Рефлексія.

Пропонуємо провести таку рефлексію:

У клас кидаємо м'яку іграшку. Той, хто зловить – ділиться кількома словами про урок (що найбільше запам'яталося / що сподобалося / які думки виникають після обговорення).

Поділіться своєю думкою

